

Af Mischa Sloth Carlsen, forperson, Dansk lærerforenings sektion for stx og hf, lektor, Aurehøj Gymnasium, Gentofte

Ditte Eberth Timmermann, forperson, Dansk lærerforenings sektion for hhx, htx, eux og eud, lektor, Teknisk Gymnasium Skanderborg

HVORDAN ÅBNER VI ØJNENE FOR FLERE AF DE KVINDelige FORFATTERE?

Noget tyder på at man kan begynde at overveje forfattere til en ny fremtidens kanon efter høringen i Landstingssalen om danskfagets litteraturkanon i marts. Vi deltog med et oplæg, deltog i debatten og gik i hvert fald derfra med en oplevelse af at vi i Dansk lærerforening blev hørt af politikerne.

Vi foreslog en ny tilgang for kanon i gymnasiet: I en bruttoliste forenes tradition med frihed til selv at udvælge forfattere. Her har vi samlet fagets to fløje i et kompromis. Det centrale aspekt ved bruttolisten er at den har en solnedgangsklausul, hvilket fordrer en stadig nysgerrighed over for vores litterære kulturarv. En given tids egne læsere vil kunne åbne for nye stikveje ind i litteraturhistorien.

Det får os til at stille spørgsmålene: Hvordan gør vi litteraturhistorien levende i mødet med eleverne? Og hvordan kan de unge åbne vores (lærernes) blik for dét gode vi måske er gået glip af eller har glemt fordi vi ikke selv er blevet præsenteret for det på universitetet eller har haft for travlt med at huske noget andet i vores praksis som lærere?

I kanonen blev der skabt en hegemonisk fortælling der ikke levede meget plads til de kvindelige stemmer. Hvordan slipper vi grebet og giver plads til dem? Ligesom mænd har kvinder i deres tekster tit reageret på deres egen virkelighed. Kvindernes blik har ofte været afgrænset til problemer inden for det nære og private hvilket er faldet uden for patriarkatets diskurser.

Tove Ditlevsen er blevet beskyldt for at være traditions-søgende, men i det sene forfatterskab er hun klart eksperimenterende. Romanen *Ansigtterne* skildrer den psykisk sårbar forfatter Lise Mundus' oplevelser på et psykiatrisk hospital i 1960'erne, da man eksperimenterede med hårde stoffer i helbredelsen af sindslidelser. Modernismen ligger i det surrealistiske billedsprog, der viser hendes hallucinationer, og som bruges i en kritik af mandlige psykiaters magtmisbrug og patent på virkeligheden. I fortsættelsen *Vilhelms værelse* er Lise blevet udskrevet, og titlen spiller på motivet

om mandens domæne. Lises mand, Vilhelm, har forladt hende for en anden kvinde, og hun vil udøve et karaktermord på Vilhelm og sig selv. Romanens indskrevne forfatterperson er vært for et metanarrativt spil med læserens fordomme: "For man skal aldrig lade sine personer handle på egen hånd. Det er allerede galt nok, at jeg af bar utålmodighed efter at komme af med denne Lise her i hendes sidste bog i grunden gør hende slettere, end hun er".

Vi bør måske lytte mere til eleverne. Hos os fik Marie Bregendahls klassiker *En Dødsnat* åbnet deres blik for moderskab og kristendomskritik. I en rating af pensum læst i et romantismeforløb scorede Mathilde Fibigers *Clara Raphaël* højest sammen med Kierkegaards *Forførerens Dagbog*. Forståelsen for kvindens position i samfundet og i ægteskabet blev meget tydelig for eleverne i læsningen af Amalie Skrams *Constance Ring*. Karin Michaëlis' reportager fra flygtningelejrene under 1. verdenskrig i *Krigens Ofre* åbnede for de etiske perspektiver under krigen i Ukraine som de møder i medierne i dag.

Eleverne er på når de mærker at vi ikke lukker faget af i eksklusivitet, men sammen fordomsfrit kan være nysgerrige på fortidens tekster i en foranderlig verden. For er det ikke trist hvis elever går fra vores undervisning som i Camilla Hjørnholm Olsens autofiktive fortælling fra litteraturstudiet hvor verden var enkel, og mændene alene om det litterære lys:

"Underviseren var ligesom Rifbjerg opvokset på Amager, de havde gået i skole sammen, fortalte han, da vi skulle læse *Amagerdigte*. Når en mand som Rifbjerg blandede erindring og fiktion i nogle prosadigte, var det åbenbart ikke knækprosa, som han definerede Vita Andersens lyrik som, eller bekendelseslitteratur, som han kaldte Suzanne Brøggers værker.

I min bacheloropgave valgte jeg for en sikkerheds skyld at skrive om værker af to mandlige forfattere [...] (Fra Camilla Hjørnholm Olsens *Miss København* (2022).